

שַׁעַר א

כנפיהם. וכמאמרם ז"ל (חגיגה י"ג ב') כתוב אחד אומר וכי הי מנייהו למעטו אר"ח א"ר אותן שאומרות נהן שירה כו'. ועיין ז"ח בראשית י"ג ר"ט ע"ב ק"ל המולה כו'. אלף שש פי' כנפיהם לשון כנפיהו.

ולזאת הוון לבאות מעלה כמות כמות יא. אחת אומרת קדוש. והם השרפים כמ"ש בהיכלות דבראשית ופקודי בהיכל הגנייזא. שם מ"ב א'. ושם רמ"ז סוף ע"א. וכמ"ש (ישעי' ו') שרפים עומדים ממעל לו כו' וקרא זה אל זה ואמר קדוש כו'. והשנית לעומתם משבחים ואומרים ברוך. והם האופנים וחיות כמשרז"ל ר"פ ג"ה והוא יבא ברוך ברוך אופנים הוא דאמרי ל"י. וכמו שסדרו אנשי כנע"ג בקדושת יוצר. שכל כת מקדשת כפי מקורה ושרשה בהעלמות. אבל ישראל קבוצי מטה אומרים שניהם קדוש וברוך. להיותם כוללים כל המקורות והשרשים יחד: וזהו ג"כ ענין אמירת פרק שירה שאמרו ז"ל כל האומר פרק שירה בכל יום כו'. שעי אמירת האדם אותו שהוא כולל כל הכחות כולם. הוא ניתן כח להמלאכים והשרים של כל אלו הבריות שיאמרו אלו השירות. ועי' זהם מושכים חיותם ושפעם להשפיע בכל התחתוני. ועי' נזה בלק"ת צטע"מ פרשה והתחנן:

פרק י"ב ומה שהכנין של האדם אין ביכולתם לקשר העולמות. עד רדתם למטה בגוף האדם כנ"ל. כילתקן עולם העשיה הוצרכו בהכרח להתלבש בגוף צעולם המעשה. וכן מיליטו כמה מקראות המדברים באלו הג' בחי' הג"ל. בענין התעירות שלמעלה ע"י בחי' המעשה. אמר דוד המע"ה היוצר יחדל צם המצין אל כל מעשיהם. ולפי פשוטו היה דלוי לומר המצין כל מעשיהם. ואמר אל כל מעשיהם ר"ל הנוגע למעשיהם. והיינו שהוא היוצרהית' ש היודע

פרק יא וזהו הטעם. שהמלאכים המקדישים בשמי מרום מותינים מלשג קדושהם עד אחר שאינו עשלים קדושה למטה (כנ"ל פ"ו בהגה"ה). אף שקדושתם למעלה מקדושתנו. לא שהם חולקי' כבוד לישראל אלף שאין נכחם ויכולתם כלל משר ענחם לפתוח פיהם להקדיש ליוצרים. עד עליית קול קדושת ישראל אליהם מלמטה. כי ענין אמירת הקדושה הוא העלאת העולמות והקשרות' כל עול' צעול' שמעליו להסיף קדושתם ולתצות אורם. ועיין בהיכלות דפקודי בהיכל הגניזא רמ"ז סוף ע"ב בענין קדושת המלאכים הבא מכת אמירת קדושתנו ז"ל ואלין דיימיגא אמרי שירתא וסלקי רעותא לעילא ואמרי קדוש. ואלין דשמתאלא אמרי שירתא וסלקי רעותא לעילא ואמרי ברוך כו'. ומתחבראן בקדושה בכל אינון דידעי לקדשא למאריהון ביחודא כו'. וכלהו כלילן אלין באלין ביחודא חדא ומתקשראן דא גדא. עד דכלהו אתעבדו קצורה חדא ורוחא חד ומתקשראן באינון דלעילא למהוי כלה חד לאתכללא דא גדא. ועיין בפע"ח בכל פ"ג משער חזרת העמידה מצואר שם כוננת ענין אמירת הקדושה שהוא העלאת והתקשרות עולמות עליונים. להסוף בהם עי"ז חוספות קדושה ואור עליון. (ואולי מזה יא' מנהגן של ישראל שבהיגים להעלות ענין בעת אמירת הקדושה). וזה אין נכח שום מלאך ושרף לעשותו בענין תחלה כנ"ל. לואת לא יפתח פיו עד עליית הגל פיהם של קדושת ישראל קבוצי מטה. ואלו היו כל ישראל מסוף העולם ועד סופו שותקים ח"ו מלומר קדושה. ממילא בהכרח היו גם הנה נשתקים מלהקדים קדושתם. ועיין בזהר בלק"ז ע"ב. וזה"ה (יחזקאל א') בעומדם הרפינה כנפיהם. ר"ל בשישראל למטה עומדי שותקים. ומיילא תרפינה כנפיהם של המוני מעלה. כי ענין אמירת קדושתם הוא גם

הגדה

אמנם מנהג ודה
 מנהג כו'
 צדק ויחזק רב. כי
 הלמחות ומוספי קדוש'
 שמתוספו מנועשיו
 הטובים. הם נלחם
 וקיימים לעולם. ויש
 ונתעזר בהם תענוג
 נמי. אבל הכמות
 הטובה והמזיקין
 שנגרלו ונתכרו
 ומשאו. חסר קיבול
 כל העונש הנקבל לו.
 הם מתים וכלים
 מאלהים כי עלמות
 מיתן הוא רק מפגם
 הפסול וההרס שגרם
 נכחות והעולמות
 הקדושים. שמה
 נמשך להם פגע מית
 ולגוי אור מועט
 לך נזרות ארבות
 עקלקלות. כענין
 חמלה המרבה. וביין
 שקיבל דמו על ידיהם
 חיל צל ויקחו.
 ונפק מיתם ממילא
 וכלים מאלהים. וזהו
 הענין שהגיהנם נקבל
 עלוקה. שהעלוקה
 מוללת הדעים הרע'
 וזהו היא מה חייב
 כן הוא ענין הגיהנם
 ככ"ל:

והוסיף לעה"ב ממעשיו
 הטובים*. וכן עונש
 הגיהנם ענינו ג' שהחטא
 ענשו הוא עונשו. כמ"ש
 (משלי ה') עונותיו ילכדו
 את הרשע ובחבלי חטאתו
 יתנוף. תיסרך רעתך כו'
 (ירמיה' ב'). כמו שנחבא'
 שכאשר האדם עושה אחת
 ממצות ה' אשר לא תעשה.
 הפגם והחורבן נרשם ח"ו
 תיכף למעלה בשרשו.
 ולעומת זה חמלה
 החריבה הוא מקים ומגביר
 כחות וחילי הטומאה
 והקליפות. הרחמן ית"ש
 יצלנו. ומשם ממשך גם על
 ענינו רוח הטומא' שמתפתח
 בעתעשי' העון ואחר עשותו
 הרוח טומאה מסתלק
 למקומו והוא בחייו בגיהנם
 ממש המקיפו בעת עשיית
 החטא. רק שאינו מורגש
 עדיין עד אחר פטירתו
 שנלכד אז ברשת אשר
 הכין הן כחות הטומאה
 והמזיקין שנגרלו מנועשיו.

חשר'ל רשעים מעניקין להם גיהנם ר"ל שהן
 עצמן המעניקים לעצמן הגיהנם ומרחיבין אותו
 ומנעירין אותו בחטאייהם. וכמ"ש (ישעיה' נ')
 הן כלכם קודחי אש כו' לכו באור אשכם וצוקות
 בערהם מירידיהם זאת לכם וגו'. לכן כשהפסו
 אנשי כנה"ג להיזהר. נכנה אז גם הגיהנם
 מענשו. כמ"ש צוקר תרומה קט ריש ע"ב
 כגונח

היודע ומזין עד היכן מעשיהם מגיעים ונוגעים
 בחיקי העולמות או להיפך חס ושלום. וכן
 קבלת אחר כי את כל מעשה האלקים יגיא
 במשפט על כל נעלם כו'. ולא אחר כי האלקי'
 יביא במשפט את כל מעשה וגו'. והיינו כי
 האלקים פי' בעל הכחות בולם. ובעת עמוד האדם
 למשפט לפניו ית"ש. לא ידונו את המעשה לבדה
 כפי שהיא. אך יחשבו גם כל מה שגרם וסובב
 ע"י מעשיו אם טוב ואם רע בכל הכחות
 והעולמות. זהו אמרו מעשה האלקים:
ואמר כי את כל מעשה. ולא כי על כל
מעשה הענין כמ"ש (איוב ל"ד) כי פועל
אדם ישלם לו. והוא כמו שנחבא' לעולה.
(נפ"ז בה"ה) שמעת שעולה על טוהר מחשבת
האדם לעשו' מנהג. תיכף נעשה רשמו למעלה
בשרשו העליון. לנזות ולנטוע כמה עולמות וכחות
עליונים. כמ"ש (ישעיה' נ"א) ואשים דברי צפ"ד
וכי לנטוע שמים כו'. וכמאמרם ז"ל א"ת בניך
אלא בניך כמ"ל. וממילא מהעירר וממשך גם
עליו אור מקיף ומהקדושה העליונה. והוא
המסייע לגומרה. ואחר גומרו המנהג. הקדוש'
והאור מסתלק לשרשו. והוא ענין שבר העה"ב
שהוא מעשי ידי האדם עמו. שאחר פרידת
נפשו מהגוף. הוא העולה להתעזר ולהשביע
נפשו בנחמנות האורות והכחות והעולמות
הקדושים שנתוספו ונתרבו מנועשיו הטובים.
חשר'ל כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. ולא
אמרו בעה"ב שמשמעו היה שהעה"ב הוא מוכן
מעת הנריאה ענין ודבר לעצמו ואם יזדק
האדם יתנו לו בשכרו חלק ממנו. אבל האמת
שהעה"ב הוא הוא מנעשה ידי האדם עצמו
שהרחיב. והוסיף והתקין חלק לעצמו
במעשיו. לכ"א של ישראל יש להם לכל א'
חלק הקדושה והאורות והנחמנות שהתקין

שער א

לואת און שייך ותרנות זזה. וז"ש באבות וכל מעשיך בספר נכתבי. היינו שמעלמן נכתבים ונרשמים למעלה :

פרק יג וכן זענין ההתעוררות שלמעלה ע"י נח"י הדבור. אמר עמוס

דגדו"ה
 ירפי סדר הד'עולמות
 חזינע. היי ראוי
 לומר תמלה לשון כדילי
 ואפי"כ ילידה. חזינע
 הענין. כי לשון ילידה
 פי' הליביירות דבר יש
 וייש. ולשון כדיליה פי'
 דבר ומורש יש מחין.
 כמו שהסכימו כל
 הפשטים. (וכן אמרו
 צ"ח צלשית צמד"הכ
 י"ז ריש ע"א.) ז"ש
 חעפי" שגמח לנו
 שעתה אמר הכריאה
 הוא רק יולד הרים יש
 מיש. כי ההתחדשות
 יש מחין ככר הי' צשפת
 ימי קדם. אבל הליזת
 כחאן קן גם עתה בכל
 עת ורגע הוא צרכא
 אחס ונפדסיס מחין
 עייסיותהרות שמשקיע
 בהם ממדש בלונות'
 כל רגע. וכן אמרו
 באבות הוא היולד הוא
 הצורא. והוא כדילי :
 ומבוצא דבר ישיביל
 על המעיין על
 פי' פשוט ענין הד'
 עולמו' שנקראו אלינו'
 כדיליה. ילידה. עשיה.
 כי מודעת שהעולמות
 נשתלשלו בקדנה
 ממדרגה למדרגה. וכל
 שגשגלשל וירד יותח
 למטה. נמצעה יומר.
 וכללות העולמות הם
 נמלקים לד' חלוקות
 שונים צדק מעלמס.
 (לכד הנחמיה העליוני'
 שאין

הנביא עיה (סי'ד) כי הנה
 יוצר הרים ובורא רוח. *
 ומגיד לאדם מה שחו. כי
 אמרו בזוהר (לך"ך פ"ו ב')
 ויחיו רל"ב' ורמ"טא'. יתרו
 פי ע"א. תזריע ג' ע"ב.
 שלחמס"א'א'. ובא"ז ריש דף
 רנ"ג וב"ח שה"ש כ"ה ע"ד)
 שלשון הגדה שייך על רוא
 דמלתא. הזהיר כאן את
 האדם. מחמת היותו עתה
 בזה העולם השפל שאינו
 רואה ומשיג הנגין או
 ההריסה חס ושלים
 הנעשה למעלה בהעולמות
 מכל דבור ודבור שלו. ויכול
 להעלות על דעתו ח"ו לומר
 במה נחשב דבור ושיחה קלה
 שתפעול שום פעולה וענין
 בעולם. אבל ידע נאמונה
 שכל דבור ושיחה קלה שלו
 לכל אשר יבטח נשפתיו. לא
 אחאביד ואינו הולך לנטלה
 ח"ו. וכמ"ש בסבא ק' ע"ב
 אפילו הכל דפומא אתר
 ודוכתא אית ליה וקוב"ה
 עביר מיני' מה דעביר.
 ואפילו מלה דבי' ואפילו
 קלא לא היי כריקנייה
 ואתר

נגוונא דהייבוי מתחמומן כנורא דינה"ר כו' בכל חמומא וחמומא כו' הכי אחוקד נורא דגיהנס. זמנא חדא לא אשתכח ינה"ר צעלמא כו' וכל ההוא זמנא כנה נורא דגיהנס ולא אחוקד כלל. אהדר ינר הרע לאתריה שארו חייבי עלמא לאתחמומא ציה שארי נורא דגיהנס לאתוקדא. דהא גיהנס לא אחוקד אלא בחמימו דתוקפא דינר הרע דחייביא. זש"ה כי פעל אדם ישלם לו. שהפעולה עצמה הטובה היא אס רעה ח"ו היא היא עצמה החשלונין שלו ככ"ל. ועיין זוהר קרח קע"ז א'. וז"ש באבות שזכר מזה מזה ושכר עבירה עבירה. ז"ש כי את כל מעשה וגו'. ר"ל המעשה עצמה העומת ונרשמת כמות שהיא כמש"ל :

ולכן ארז"ל (צ"ק ג' ע"א) כל האומר הקב"ה וחתן הוא ויתרו חיוו כו'. וכ"ה בירושלמי פ"ה דשקלים ובב"ר פס"ז ובתנחומא פ' תשא ובש"ט תהלים. ולכאורה יפלא. הלא אפי' אדם איש חסד מתנהג צמדת ותרנות. אמנם הוא כמש"ל. שאינו ע"ד העונש ונקימה ח"ו. רק חטאים תרדף רעה שהחטא עמו הוא עונשו. כי מעת הנריאה קבע הוא ית"ש כל סדרי הנהגת העולמות. שיהיו חלויס כפי התעוררו' מעשי האדם הטובים ואס רעים ח"ו. שכל מעשיו ועניניו נרשמים ממליהם כל'א' במקורו ושרשו. והוא מוכרח לקבל דינו ע"י אותן כחות הטומאה שהגביר צמעשו. כפי ערך וענין הפגם וצנה ממילא יתקון הפגם של העולמות ושל נפשו. או ע"י כח התשובה. שמגיעת עד שורשה העליון עולם התשובה עלמא דחירו וכחירו דכלא. ומשם מתחלל וגשפע תוספת קדושה עליונה ואור ונביהיק. להחם ולכלות כל טומאה. ולהקן העולמות במקדם. וניתרון אור חדש מעולם התשובה המופיע עליהם

שער א

קשין מענירה: ז"ש היוצר יחד לבס (היינו שרואה יחד ומחצו' לבס כמו שפי' רז' לבסמ' ר"ה י"ח א') המצין אל כל מעשיהם. ר"ל שהיוצר עליון ית"ש רואה ומצין מחצוה לבס המוצטרף אל מעשיהם. וזן את כל א' כפי ענין מחצוה לבו שהיה נצת עשיית העין:

ובן אמר שלמה המ"ע כי את כל מעשה האלהי יביא במשפט על כל נעלם בו. ר"ל שמלבד העונש על מעשה העין בפועל. עוד יביא האלהי ית"ש במשפט את כל מעשה לגלגל עליה לדונה גם על המחשבה הנעלמה. איך ובאיזה אופן היתה נצת העשיה. וכן אמר (משלי ג') ה' נחמ' יסד ארץ כונן שמי' נחבונה דעתו החומו' נבקעו. כלל כאדורך כלל את כל העולמות. ארץ הוא עולם האמצעי. שמים הם כלל העולמות העליוני'. ותהומות הם כלל התחתונים. ואמר אח"ז בני אל יליחו מעיניך. ולשון עין מצינו כמה פעמי' במקרא נאמ' על ענין המחשב'. כמ"ש ולבני ראה בו. החכם עיניו בראשו. וילחו מצינו נמשכה שהוא לשון עקמומית. כמו נלח הוא ומלח את אביו שנשמים עליו (סוף כלאים) ז"ש בני חוס נא וחמול על עולמו' היקרים שנבראו נחממה ובחבונה ובדעת. והזהר שלא תגרום ח"ו עיקום וקלקול לכולם במחשבה אחת אשר לא טובה ח"ו:

ואלו הג' נח"י נעשה דבור מחשבה. הן כלל הנח"י פנימיות של האדם. שהם הג' נח"י נר"ן. כי המעשה הוא מנח"י הנפש כמ"ש והנפש אשר תעשה הנפשות העושות. והרב' כיולא כי הדם הוא הנפש שהנפש שור' ומתלבש בדמה האדם ולכן עיקר משכנה בכד שהוא כולו דם. ומרוגת הדם בכל פרטי חלקי האברים כלי המעשה הוא הנותן להם חיות התנועה והתעוררות שיוכלו לפעול ולעשות את אשר נכחם. ואם יונע מערוגת הדם מאבר א' אותו האבר מתיבש ואין בו שום תנועה

המעשה היוצר יחד לבס המצין בו. והיה צ"ל המצין כל מעשיהם. ולמעלה נפ"ב פירשנו על נח"י המעשה. ויש לפרש ג"כ על נח"י המחשבה. והוא כי יתכן ששני אנשים עושין ענינה אחת. ועכ"ז אין עונשן שוה. או מפני שהא' שכלו והשגתו יותר גדולה מחזירו. ומד ששורש נשמחו ממקום גבוה ועליון משל חזירו. והעונש הוא כפי ענין הפגם שגרם למעלה. והפגם של כל א' מוגיע עד שורש נשמחו. כמ"ש בתקונים סוף תנו"ג מאן דפגם לתחתא פגים לעילא לאתר דלהגזר נשמתי'. וס' בת"ע קכ"ג א' וכד בר גש עביר חובין כפוס ההוא בר גש הכי סליק חובי' לאתר דלהגזר נשמתייה בו' ועונשי' איבו סגי כפוס דרגי'. וכ"כ האר"ל בשער היחודי' ריש תיקון עונות. ובפע"ח בהקדמות שער השבת פ"א ובגלגולים. ואינו דומה המטנף חצר המלך למטנף פלטיין של מלך. וכ"ש הכסא או בגדי תפארתו וכ"ש הכתר. ואף שכל עולם שהוא יותר גבוה ונעלה אין נכה העין לפעול בו פגם ורושם גדול כ"כ. עכ"ז עונשו גדול יותר. כי מי שהוא ממונה לטהר ולנחמתו כתר של מלך אם השאיר עליו אפי' אבק מועט לבד אין ערוך ודמיון לעונשו לעונש הממונה לנקות חצר המלך אף אם השאיר או הניח בחוכו הרבה רפש וטיט. ולכן רבו משפטי ה' אחת בשינוי חילוקי העושים לאין קץ. לכלא' כפי מדרגת הפגם ששורש נשמחו מאיזה עולם חווצה. גם לא יהיה שוה עונש שני האנשים. מטעם שלא היתה מחצוה שניהם שוה נצת עשיית העין והפגם נמשך בהעולמות גם לפי ענין המחשבה נצת העשייה. ואם האחד הדביק יותר מחצוה להענינה. ודאי שהוא ראוי לעונש יותר גדול. כי אז הפגם מגיע ח"ו לעולמות יותר עליונים. ומטעם זה השיג עונשו יותר קל מהמח"ו. ולכן אמרו (יומא כ"ט) ששהקור ענינה

הנועה לעשות שום דבר. והוא חנר מת. והדבור הוא מבחי' הרוח כמ"ש (ש"ב כ"ג) רוח ה' דבר בי (ישעיה י"א) וברוח שפתיו. וכמו שתי"א ע"פ (בראש"י ב') ויהי האדם לגפש חיה. לרוח ומללא. וכן נראה לעין שכל דבור שהאדם מוציא מפיו יוצא רוח והכל מהפה. ומשכן הרוח עיקרו הוא נבל. כי רוח והכל הדבור עיקרו וראשיתו הוא עולה מהלב. ומחשבה היא נחי' הגשמה שהיא המלמדת לאדם דיעה וזינה בתו"ק. לכן עיקר מחשבה הוא צמות כלי המחשבה והיא הנחי' העליונה שבה. וכן אמרו צנ"ר פי"ד חמשה שמות נקראו לה כו' נפש זה הדם כו'. רוח כו'. נשמה זו האופי' דברייתו. ר"ל דעה ומחשבתו כמו שפי' הערוך ורשי ז"ל: פרק פו ובי יפלא. הלא שם נשמה פירושו הוא נשימה. והרי נראה לעין שנשימת האדם הוא ההכל העולה ומהלב מומטה למעלה. וגם כי הרי הוא נחי' אור חוזר ואינו נחי' עליונה. אמנם הענין שנקראת בלשון נשימה. אין הכוין נחי' נשימת האד'. אלא כניכול נשימת פיו ית"ש. כמ"ש ויפת בחפיו נשמת חי". וכבר המשילו רז"ל (בר"פ חלק) ענין השתלשלו' הרוח חי' באדם לעשי' כלי זכויות לענין החי' המתים ואמרו ק"ו מבלי זכויות שעמלן צרוח נשר ודם כו' ב"ו שנרחו של הקב"ה עאכ"ו. וכ"ה בש"ט תהלי' מזמור ב' ע"ש. כי הכדון דומה לראיה. שכנחתיך בנשימת פי האוזן בכלי הזכויות בעת עשייתו. נוצא ג' נחי'. נחי' הראשונה הוא כשנשימת ההכל הוא עדיין חוץ פיו קודם בלו לתוך הלל השפופרת החלולה. אין לקרותה אז אלא בשם נשימה. והנחי' השנית שכנחם ההכל וכל לתוך השפופרת ונמשכת כמו קו. אז נקרא רוח. והנחי' הג' התחתונה הוא כשיוצא הרוח מהשפופרת לתוך הזכויות ומתפשטת בחוכה

עד שנעשית כלי כפי רצון המוגג אז מכילא רוחו ונקרא אז נפש לשון שביתה ומנוחה: כן דמיון זה. הוא ענין הג' נחי' נר"ן שמוספעי' כניכול מנשימת פיו ית"ש. שנחי' הנפש היא הנחי' התחתונה שהיא כולה בתוך גוף האד'. ונחי' הרוח הוא בא דרך עירוי ונלמעל'. שחלק וקצה העליון שלו קשור ונאחז למעל' צנחי' התחתונה של הגשמה. ומשתלשלת ונכנסת גם בתוך גוף האד' ומתקשרת שם צנחי' העליונה של הנפש. כמ"ש (ישעיה ל"ב) עד יערה עלינו רוח ממרום. אשפוך את רוחי וכו' (יואל ג'). שהוא מושפע באדם דרך שפיכה וערוי ככ"ל. וכמו שיתבאר עוד להלן אי"ה ענין התקשרותם באורך: אמנם נחי' הגשמה. היא הנשימה עצמה שפנימיות עצמותה מסהתרת בהעלם ומקורה בדרך כניכול בתוך נשימת פיו ית"ש. שאין עצמות מהותה נכנסת כלל בתוך גוף האדם. ואד"כר קודם ההעל' זכה לעצמותה. ונסוכת החטא נסתלקה מתוכו ונשארה רק חופפת עליו. לכן משרע"ה שזכה לעצמותה חוץ גופו. ולכן נקרא איש האלקים. כידוע שכל ג' עולמות בי"ע מבחי' הגשמה דלהון ולמעלה הוא אלקות גמור. כמ"ש בע"ח שער הכלל פ"א. וברי"ש שער ציור עולמות אבי"ע בהקדמת הרח"ו ז"ל. ובשער השמות פ"א. חולתו לא זכה אליה שום אדם. רק בהירות גלוני אור מחנוצצים מומנה על ראש האדם הזוכה אליה. כל אחד לפי מדרגתו ולפוס שיצורא דילי'. וערע"מ נשא קב"ג ב' ויפת באפיו נשמת חיים דא איחי דיוקנא דעל צנ"ב כו'. ובז"ח רוח ס"ד ע"ג ואי זכי כו' כדן נחמה עלי' רבו יתיר מלעילא כו'. אחרת עלי' מלעילא אחרת קדישא ושרי' עלי' דב"ג וסחרא לי' מכל סטרין. והוא אחרת דשריא עלי' מאתר עלאה הוא ומאי שמי' נשמה שמי' ע"ש. והיא הנותנת להאדם

להאדם

שער א

מעשי התחוננים הרצויים. והוא סוד המוחין קדישין ג'ר דילי. שיעקרו הוא ו"ק כידוע. כמזואר למזין בע"ח שער או"ח פ"ח. ונשער פרטי ע"מ. ונשער הזונים ריש פ"ד. ונסוף שער מוחין דל"ה. ונשער דרושי הצלם דרוש ב' עש"ה בכל הדרוש. ונדרוש ח' ט"ס. ונפע"ח פ"ג משער התפילין. ונשער היחודים פ"ה מתיקון עונות והוא שאמרו שהנשמה שורה במוח. כמ"ש שם נשער אנ"ך פ"ו. ונשער המוחין בכל פ"ו ונפ"ח ונפ"צ. ונשער דרושי הצלם ריש דרוש ב'. ויותר מזואר הענין שם בהגהת הרמ"ז ז"ל. ונשער הפרצופים ריש פ"א. ונשער פנימיות וחיצוניות דרוש ד' ודרוש ט'. ונשער קליפת גנה ריש פ"א. והוא מזואר למדקדק היטב בכל דרושי הצלם. וקצתה חופף ומקיף ונוחיר על ראשו בקירוב מקום. סוד נעטרה שעטרה לו אמו. בסוד הנשימה וההנבל היוצא מפה אימא לאור מוקיף אליו. כמ"ש בע"ח שער הכללים סוף פ"א ובלקחנ"ך נהלים צפ" הכל סג כו'. כמ"ש שם שח"י הנשמה היא נשימת הפה העליון. אבל עיקרה היא כולה למעלה גנוזה ונעלמה במקורה העליון בתוך הפה. ומחיר בריחוק מקום :

ובזה יוזן כוונתם ז"ל בשמות רבה פמ"א. ע"פ כי ה' יתן חכמה מפיו דעת וחכמה. שאמרו למה"ד למלך שהיה לו בן. בא בנו מבית הספר מוצא המחוי לפניו אביו. נטל אביו חתיכה אחת ונתנה לו כו'. א"ל איני מבקש אלא ממה שבתוך פיך. מה עשה נתנו לו כו'. היינו שנקשת הנזיקר להשיג שיושפע בו מניצוץ אור בחי' הנשמה אשר מקורה נעלמה בנשימת פיו ית"ש. ורמזו עוד בלשונם הק' שהמשילו לתינוק הבא מבית הספר דוקא. הודיעו נאמנה שאין מזואר בעולם להשיג בחי' נציץ אור הנשמה

חס

להאדם צינה יתירה להשכיל השכליות הפנימיים הגנחים בתו"הק. וכמ"ש בס"ת לך לך ע"ט ב' נשמה אתערת לאינש צבינה. ונז"ח רוח ס"ד א' ואתער ב' בחמתה עלאה כו'. ועיין בע"ח שער מוחין דקטנות פ"ג ז"ל אמנם לא כל אדם זוכה לזה. ודע כי מי שיש בידו כח במעשיו כו' אז יהיה לו זכירה נפלאה בתורה ויבין כל רזי התורה כו' ויתגלו לו רזי התורה כחקוקן ע"כ. וע' להלן הענין בשורשו העליון. ותבין :

וז"ש הכתוב (איוב ל"ב) אכן רוח היא באנוש ונשמת שדי תבינם. ר"ל שח"י הרוח הוא משתלשל ומושפע וכנגם בתוך האדם. אבל הנשמה שהיא נשמת שדי ר"ל נשימת פיו יתצ'. כי אין עצמותה מושפע ומתגלה בתוך האדם. כי היא מרומים תשכון בתוך פיו ית' כביכול רק שהיא הנותנת לו ביני' בנצוטי אורה עליו להשכילו בעמקי ונפוני תו"הק :

ומ"ש בזהר והמוקובלים ז"ל שח"י הנשמה משכנה במוח האדם. כוונתם ז"ל על הנציץ זיו אורה המשכלת מוחו ושכלו. לא עצמותה ממש. ועיקר כוונתם ז"ל על בחי' ג'ר של הרוח סוד המוחין. שהן פעמים מתנוצצים פעמים מסתלקין וצאים בסוד חוספת למישזוכה לזה כידוע. לא על בחי' הנשמה העקרית. וכ"כ רבינו הגדול הגאון החסיד מוה"ר ז"ל בביאורו על ההיכלות בהיכלא תניינא. והכל א' שח"י התחוננה של הנשמה המתנוצצת בדעו ושכלו להשכילו. היא היא הג'ר של הרוח במוחין שלו כמ"ש לפנינו א"ה :

פרק טז והמשכילים יבינו. שכן הוא הענין גם בשורשו העליון. שרק בחי' התחוננה של אס הבנים סוד נשמת חיים עלאה. היא נכנסת ונותפתטת בפנימיות האדם העליון בסוד חוספת אחר התיקון ע"י

גופא כו' חכימין ענדי דמלכא עלאה אינון דקיימו צטורא דסיני לא מסתכלי אלא נגשנות' דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש. והוא שאמר בכ"מ במ"ר זיין היה להם בסיני ושם המפורש חקוק עליו. שהוא ההשגה עליונה נגשמתא וסתרין דאורי' שמה מפרש: כי כן היה הענין אז למעלה נדרשו העליון. כ"ל צפ' הענר סוד בעטרה שעטרה לו אמו. ודרשו ע"ז נחית ביום חתונתו זה סיני וניוס שמחת לבו אלו ד"ת. וזהו בעטרה כו' הם הכתרים הג' שהיו בסיני. חיי המלך. וע' נעית שער הכללים סוף פ"ה: פרק יז ונבאר ענין המקשרות הג' בחי' נרץ' א' בחיורו. והוא יסוד ועיקר ענין התשובה. וזה כל פרי הסר החטאות מנפש החוטאת. ולטערה מחלאת טומאתה. ויתבונן האדם. כמה הוא צריך להשגיח ולהתבונן על כל פרטי עניני עבודתו לצוראו יח"ש. שתהא עבודתו תמה ושלמה קדוש' וטהור. ויראה לפשפש ולמשמש תמיד בכל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו שהם הג' בחי' הג' אולי לא השלים עדיין חפצו ורצונו יתב' לפי שרש נשמתו. בהשגה. וכלימיו יוסף אומץ בתורה ומצות! להשלים נפשו ורוחו ונשמתו משובחים כאשר נתנס. אחר שיראה צדיק שכלו איך שחפץ הוא יתב' בחסדו הגדול להטיב אחריתו. ואוקד על תקנת הנפש החוטאת. שגם אם כבר נטענה צעומק מצולת הרע. עכ"ז תחזור כל דבר למקומו ומקורו בלתי ירח מנו דח :

והענין כי ידוע בסדר השלשלות העולמות שהנחי' העליונה שכל עולם מתקשר עם הנחי' התחתונה של העולם שעליו. וע' זהו ויקרא י' ע"ב דלכהו' עלמין מתקשרן דא נדא ודא נדא כהאי שלשלת דאתקשר דא נדא וכידוע

אם לא עיי' העסק והעיון והתבוננות בת"הק בקדושה. כי שניהם ממקור ד"ה

א' באים כידוע למזין (*): ועפ"י י' יכיל המעין לנצין עפ"י

ששט. ענין הנזכר צוהרם' אפרי ע"ב א' שקצו"ה ואורייתא וישאל מתקשרין דא נדא. ודאי עומק כוונתו לפרוט עמוקים. עכ"ז יש להבדיל הענין גם נגשמות עפ"י. והענין כי קוצ'ה פתים וגליא. כי עלמות ארון כל א"מ צ"ה אינו מושג ולית ממעשה תפיסא צ"י כלל. ומה שמושב לנו ממש מן המעש. הוא רק מלך התחברותו להעולמות ומעט שנרחס ומידעם. להפיוסם ולקיימם כל רגע ולהבינס כמ"ש וחתה מפייה את כולם. ולכן נשפטו יתבדן נשפתו ית' הוא מ' העולמים. כי כל כוונת לבנו בכל החפלות והבקשות אסור להיות רק לימודו של עולם הוא א"מ צ"ה. אמנם לא מלך עלמותו יתב' לגד נצמי' היותו מופרש מהעולמות. אלא מלך התחברותו ית' בצדו נשפטו להעולמות והסתרו צ"ה להפיוסם. וזהו כלל שורש ענין התשובה והאננות כולם. וזה לצד כל השגותינו. וע' לקמן נשער צ' מ"ד ופי' הענין צ"ה. וכל מיוסם וקיימם של העולמות כולם. הוא רק עיי' המורה הק' כשישאל עובדים צ"ה. שהיא נהארו דכל עלמין נשמתא וסיוחא דלכהו'. ואלו הי' בעולם מקנהו ועד קניה עני' אחר ע"ב א' מעסקו והתבוננו' בת"הק. היו מוצרים כל העולמות לתמו וצוה כמ"ש ז"ל נשגיל המורה וכי'. כמ"ש ופי' עולם נשע בחוכמו. כי מקור שורשה העליון היא למעלה מכל העולמות. לכן צ"ה חלוי המיוסם של כולם. ואמרו ג"כ נשגיל ישראל כו'. כמו שנתצ' עפ"י עסק האדם והגיונו בת"הק הוא משיג להתגוללות אור צמי' הנשמה צו להשכילו צעמקי רזין קדישין דליה שחז מכוניה נשם ישראל כידוע צוהר. ועל כל מולא פי' ה' הוא צמי' נשמת האדם נשימת פיו יתב'. יסיו ויתקיימו ג"כ כל הכחות והעולמות. שהיא ג"כ בגבורה והפנימית מכל העולמות. וזהו קוצ'ה ואורייתא וישאל מתקשרן דא נדא. וז"ש נלאשית נשגיל המורה סנקלחת לאשית ונשגיל ישראל סנקלחו לאשית :

וז"ש שם נשעה שעמדו ישראל על הר סיני לקבל את התורה. היו מנקשים לשמוע הדברות מפי הקב"ה. וכמ"ש יסקי מנאיקוה פיהו. שנעת המעמד המקודש זהו כולם שהיה חוסף ומאיר עליהם זו גיננוי זהר נחי' הנשמה מנשמת פיו יתב' כביכול. והוא סוד הכתרים שזנו בסיני. ושמתח עולם על ראשם. ועיי' זהו להשיג סתרי פנימית נשמת התו"הק. כמ"ש צוהר נבעלותך קצ"ב א' אוריית' אית לה

הטוואה ר"ל). מד שזנחי העליונה סוד כתר שלו. קשור ודבוק לעולם זנחי התחתונה של הגשמה כנ"ל. יוכל הוא להתקן ע"י זנחי הגשמה זהרורי תשובה במחשצ' הלבשה הוא זנחי הגשמה: אבל זנחי הגשמה. אינה נפגמת כלל לעולם.

כי מקור שרש' הוא מעולם המאומר ממגע זרים. ודבוקה לעולם בשורש הגשמה כידוע שהם רעין דלא מתפרשין לעלמין ואין מעשי האדם מגיעים עדיה כלל לקלקל ח"ו. ואם האדם חוטא במחשבה אשר לא טובה ח"ו. הוא גורם רעה לעצמו לבד. שיסתלק ויתעלם ממנו ניצוטי אור הגשמה. אבל לא שהיא נפגמת ח"ו:

פרק יט וזהו ענין הכתוב (משלי י"ח) רוח איש יכלכל מחלבו ורוח נכאה

מי ישאנה. ר"ל המחלה וחלאת העין של זנחי הנפש (שסתם רוב העונות מזויות זנחי הנפש. שהיא התחתוני הקרובה אל הם"א רגליה יורדות מות. וכמו"ש ונפש כי תחטא. החטאים האלה זנפשותם והרבה כיוצא. וע"ה שער העקודים סוף פ"ה וע"ה שער ק"ש שעל המטה פ"ח) יכולה היא להתקן וגם לעלות ע"י זנחי הרוח כנ"ל. ואם הרוח נכאה שפגם וקלקל זנחי רוחו ע"י עונות התלויים זנחי הרוח. אז מי ישאנה תיקונו הוא ע"י זנחי הגשמה שנקראת מ"י כידוע בזוהר:

ואיש חבונות יצן שכלל הדברים הנ"ל זענין הג' זנחי גרין של האדם. הם ג"כ ע"ה גם בשורשם העליון של אלו הג' זנחי. שהם קי"ב הוסיבית". ואם הבניס. שעונות התחתוני גורמים לשכינה עיזונו רוח דנפש דלעילא. שגודדת והתקשרותה העליון בסוד גלות. (היינו כשנפשות ישראל משוקעים בתאות רעות ח"ו) וע"ה שער מיעוט הירח פ"ב. וכשער סדר אבי"ע פ"ב. וכשער הקליפות כלפ"ג. ובהקדמת פע"ח

הגדול מוהר"א ז"ל צפי על ההיכלות בהיכלא הניינא. ולכל ירח ממנו נדח. גזרה רטונו יחצרך שלא יוכרתו ח"ו לגמרי כל היו"ד חלקי זנחי הנפש רק הט' זנחי התחתונים מחכמה די'לה ולמטה הם הנכרתים. אבל

זנחי העליונה סוד הכתר די'לה (*) אינה נכרתת. שמגד דביקות' והתקשרותה עם זכויות הרוח רוחו י"ש. כענין הכתוב ואני זאת צריתי אוחם אמר ה'. רומי אשר עליך וכו'. לא ימוש וכו'. וכענין י"ג"ע. וזהו הנכי ה' אלפיך אשר הולחתיך עארץ מלכים. וידוע בזוהר שאנכי הוא זנחי כתר. וזהו דברשם ז"ל (שבת ק"ה א') אנכי אנה נפשי כזוית הצי"ט. ואמריה נעמייה וכו'. והם שני הצמ"י נפש ורוח. והמשכיל יצן:

כנ"ל (*) נדוני זנחי הרוח שאין בו כרת כמ"ש להלן. והוא מחסד העליון ז"ה שע"י זנחי הרוח היינו ע"י ודוי דברים מלבשה הוא זנחי רוח כנ"ל. יתעלו גם הט' זנחי הנפש להתקשר כולם זנחי הרוח כמקדם: מקרי אנוס. כיון שאמיחא רטונו לעשות כל המלות אלא שילכו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשם יורו ואמר רונה אני ככר גרש לרטונו ע"ש לטונו הק':

ובן אם פגם וקלקל ח"ו זנחי הדבור שלו ע"י עונות התלויים בדבור בלה"ר וכיוצא. או שארי עונות התלוי' בשרשם זנחי הרוח. ונהקלקל זנה זנחי הרוח. (והגם שאין זנחי הרוח נכרת כלל. כי לא מנינו בתורה ענין הכרת. רק אל זנחי הנפש לבד. ונכרתה הנפש ההיא. ונכרתו הנפשות העושות וכיוצא הרבה. וכ"כ בלק"ת פ' בא שם. ובפ"ו מהגלגולים ובסופו שם. עכ"ז ע"י העונות התלויים בשרשם זנחי הרוח. הוא מקלקלו ופוגמו. ומנציר לעומת זה כתר רוח

הגדה"ה

הגדה"ה

דיינו סוף אם נפשות ישראל משוקעין ח"ו בתאות רעות ר"ל עכ"ז יקד רטונו י"ש להעלות נפש ע"י זנחי רוחו י"ש. כענין הכתוב ואני זאת צריתי אוחם אמר ה'. רומי אשר עליך וכו'. לא ימוש וכו'. וכענין י"ג"ע. וזהו הנכי ה' אלפיך אשר הולחתיך עארץ מלכים. וידוע בזוהר שאנכי הוא זנחי כתר. וזהו דברשם ז"ל (שבת ק"ה א') אנכי אנה נפשי כזוית הצי"ט. ואמריה נעמייה וכו'. והם שני הצמ"י נפש ורוח. והמשכיל יצן:

דיינו רטונו הפנימי הנכחיר נפש מישאלל מד הידאה אינה נפסקת לעולם: וע' רנב"ס סוף פ"ב מהלכו גידושוין קלדין גג מעו"ש עד שיאמר רונה אני שהגט כשר אסדין נותן שבושין אותו לגרש ופי' שם הפעם דלא מקרי אנוס. כיון שאמיחא רטונו לעשות כל המלות אלא שילכו הוא שתקפו וכיון שהוכה עד שתשם יורו ואמר רונה אני ככר גרש לרטונו ע"ש לטונו הק':

שער א

באורך שהיא הנפש תיה של העולמות והכחות ומלאכי עליון. שכל עלייתם וירידתם וכל סדרי הנהגתם כל רגע. חלוי רק כפי נטיית מעשיה ודבורה ומחשבתה בנף האדם כל רגע. (ומ"ש עולים תחלה ואחר כך יורדים.. כי כל עיקר תורת האדם. להעלות תחלה כל עולם מומטה למעלה. ואחר כך נמשכי' אורות מלמעלה למטה). עד שאח"כ והנה הוי"ה ז"ה נבז עליו כנ"ל :

ובמה נעמו אמרי רז"ל בירושלמי תענית פ"ב. ר"ל בשש ר"י אמר שיחף הקב"ה שמו בישראל. משל למלך שהיה לו מפתח של פלטרין קטנה. אמר אם אני מניחה כמות שהיא. הרי היא אבודה. אלא הריני קובע זה שלשלת שאם אבדה תהא שלשלת מונחת עליה. כך אמר הקב"ה אם אני מניח את ישראל כמו שפן הן נבלעין בו. אלא הריני משהחף את שמי הגדול בהם. והס"ל ז"ל זכרו לענין כלל האומה יחידה. אומם עיניהם ז"ל מטייפן בדרכם נקדש. ורמז וגם על האדם יחיד. ושיחת' ז"ל זריכה תלמוד שהמטילו הענין למפתח ושלשלת כמ"ל שהאדם הוא הפוחח והסוגר של הכחות והעילמות פלטרין של מעלה ופלטרין של מטה. שכולם מתנהגים ע"י כח מעשיו בחי' נפש שהוא עיקרא ושרא דבחי' נפש כל עלמין. ואדון כל ז"ה בטובו הגדול להטיב לבדו ח"ו. שקד על תקנתו ואמר אם אני מניחה כמות שהיא שלא יהיה החקשרות בין הג' בחי' נר"ן. אלו האחד שיפול בחי' נפש התחמונה לעמקי מזלות הרע ח"ו. אין שני להקימו והרי היא אבודה שם לעולם ח"ו. כענין הכתוב והאבדתי את הנפש ההיא. ונפש החוטאת במה תתכפר. לזאת הפליא ענה ית"ש וקבע הג' מדרגות נר"ן שכל א' מהם מתקשר בחי' הראשונה שלה העליונה זבח' התחמונה של המדרגה שעליה. כענין השלשלת שכל טבעת ממנה. קנה העליון שלה נאחזת ונכנסת חוץ

קנה

פעיח בכללי ז"א וטק. ונשער היחודים פ"א מחקוני עונות. אמנם לא כל עשר בחינותיה רק הט' בחינותיה מחכמה ולמטה כנ"ל בענין האדם. אבל בחי' העליונה סוד כהרה שהיא נקודה השרשית דילה. היא קצורה ודנוקה לעול' בטוהרת יסוד בחי' הרוח ואינה נפרדת מש' לעולם (ולכן נק' עטרה שהוא כהרה). וע' בהקדמ' פעיח הנ"ל. ונשער העמידה שם בענין נרכת המינים. וכיכר כינו הגדול ז"ל צפי' על ההיכלות בהיכלא הניינא שם. (ועי' צפי' שער המלכים פ"ז ונשער מיעוט הירח ונשער הקליפות ותבין צמי' נפעיח בחל"ב המקומות הנ"ל. ועי' עוד נפעיח שער ר"ה פ"ז ותבין כל הנ"ל). אבל בחי' הרוח עילאה אינו נפרד ח"ו ממקומו ע"י עונות התחמוני' אלא שגורמים בו פנס וקולקול ח"ו בויק שלו כידוע. איננס זבח' הנשמה. שהוא סוד המוחין ג' רדילי' כנ"ל בפט"ו. שם אין מעשה התחמונים מגיעים כלל לקלקלם או לפגמם ח"ו. אלא שיטלי' לברוח במעשיהם הסתלקות הימנו ח"ו כידוע נעיח שהם באים בסוד תוספת לבד ותלוי' במעשי התחמוני' כי הם באי' מהתפשטות בחי' התחמוני' של אם הננים בו כידוע. וכמט"ה כוכן שמים בתנוגה. והוא עולם המשומר ממוגעזרים כידוע: ודורא ענין מראה הסלם מונב ארצה בו. ולא אמר מונב בארץ. אלא ארצה שפי' לארץ ומשמעו שראש עיקר שרשו בשמים ממעל. ומשם הוא משתלשל ויורד עד לארץ יגיע. והוא הנשנות חיים של האדם שמתאבלת כביכול מנשימת פיו ית"ש. ומשם משתלשלת כסלם ושלשלת ונותקשרת עם הרוח והרוח ננפש עד רדתה לזה העולם בנף האדם. וכן מפורש ברע"מ נשא קכ"ג ז' ויפח באפיו נשמת חיים בו' דאחמר ז' ויחלם והנה סלם סלם ודאי יהיה נשמת חיים בו' ע"ש, והנה מלאכי' אלקים עולים ויורדים בו. כמ"ל

נשברה ושובר כח רוח הטומאה שהגביר בעומו. ומטהר בחי' רוחו הקדוש להתקשר בבחי' הנשמה כבחתלה. ומשם ממילא יושפע גם על נפשו להשלימה בשלימותה הראשון :

וכן אם חטא ח"צ בנחשנה אשר לא טהורה. וגרם זה שיסתלקו מעליו נלוזי זהר נשמתו שהיתה עד הנה נהלו גרה עלי ראשו. אז ע"י עסק התורה נבינה יתירה בעומק תבונתו. מעורר שיחלל תוספת קדושה על שורש נשמתו. ומשם לנשמתו להתזירה שהאיר עליו אורה. להשכילו בחי' הקדושה נבינה יתירה בסתרי טהוריה. ומאוחו הקדושה והאור משתלשל ונשפע גם על רוחו ונפשו להשלימם בשלימותם :

ולכן אמרו ז"ל (שבת ק"ט ב') כל העונה חמן יש"ר מנרך בכל כחו. קורעים לו גזר דינו. ואפי' ישבו שמש של ע"ז מוחלי' לוכי עיקר כוונת זה השבח הוא. שיחלל ויושפע תוספת

נרכשה שפעת אור עליון לכל הד' עולמות ארבי' ע' (*). וזהו יהא שמי' רנה מנרך. היינו שיחלל נרכשה תוספת קדושה ממנו ית"ש. עד לעלם הוא עולם האצילות. ומשם גם לעלמי הם ב' עולמו' בריא' יצירה. עלמיה הוא עולם העש'. והם שורש הד' דרגין של האד' שרש הנשמה ונר"ן וכשמכין האדם בקדושת מחשבתו באמירת זה השבח לעורר ולהשפיע על ירו תוספת קדושה ונרכה על שרש נשמתו. ומשם על נשמתו ורוחו ונפשו. גורם זה להתם ולכלה כל עון וחטא

קצה החתמות של הטבעת שעליה. וע"י כן. גם אם יכרת הנפש ותפול. לעמקי כחות הטומאה ח"צ. יכולה היא לתקן ולעלות ע"י התקשרות בחי' עליונות שלה בבחי' הרוח. וכן עד' ו' בקלקול ופגם הרוח כנ"ל. ח"ש שם אלא הריני משהף אמת שמי הגדול זהם. שהג' דרגין נר"ן ושורש הנשמי'. מקור שרשם הוא מהד' אותיות השם הגדול ית"ש: פרק כ וביאור פרטות סדר תיקונם והתקשרותם ע"י התשובה שכאשר פגם האדם בחי' נפשו. אז אף אם גרם ח"צ שנשפכו ונכרתו כל הט' ספירותיה מחכמה ולמטה מהתקשרותה הנ"ל. ותרד פלאים לעמקי מטרות הקליפות ח"צ. אז ע"י ודו' דנר"ן באמת נעומקא דלכא. בעקיומת שפתיו בחי' נפש דרוח. מעורר בקול דנר"ן שלו עד לעילא ולעילא. וגורם שיחלל תוספת קדושה ממנו ית"ש עד שורש הנשמה תחילה. ומשם לנשמתו ורוחו. והרוח מנהיק אורו הגדול הנשפע עליו. גם על בחי' הנפש. ומזד להתקשרות שנשאר עדיין ביניהם כנ"ל. לבלות ולהתם הכחות הרעומדרגות הטומאה. ולהוציא מנוסגר אסיר כל בחינותיה ולחזור ולקשרם כנראשונה עם בחי' הרוח :

וכן אם פגם וקלקל בחי' רוחו ח"צ. בדבורים אשר לא טובים או נשאר עונות החלויים בבחי' הרוח. ופיטול תורה כנגד כולם. והגביר לעומת זה כח רוח הטומאה ר"ל. ולא גם נפשו אינה שלימה במקדש. כי היא מקבלת שפע חייתה ואורה ע"י הרוח כידוע. הנה ע"י החרטה אחייתית בלב ומתמרמר על גודל חטאו. כענין זעק לבס אל ה'. ומתרחק הרהורי תשובה במחשבה שהיא משכן נלוזי אור הנשמה. (והוא מלכות דתבונה) מעורר ג"כ עד לעילא להשפיע תחלה תוספת קדושה ואור על שרש הנשמה. ומשם לנשמתו והיא מנבקה זו אורה שנשפע עליה. גם על בחי' הרוח. ונחצי אלקים רוח

שער א

פרק כא וזאת חורת האדם. שזעה עסקו
בחורה לשמה. לשמור ולקיים

ככל הכתוב זה. מטהר את גופו מראשו ועד
רגליו. כמדורש ז"ל (זרכות י"ז א'). למה
נשמרו אהלים לנחלים כו' מהנחלים מעלין את
האדם מטומאה לטהרה. אף אהלים מעלין את

האדם מכ"ח לכ"ז. וכענין שדרשו ז"ל גזי טהרת
הטמאים במקוה. כלבשרו צמים מים שכל גופו
עולה צם. כך צד"ת כל גופו של אדם עולה צם
(ושיערו חכמים אמה על אמה צדום שלש אמות.

הן הג' עולמות. ונר"ן. מעשה דגור מחשבה
בחורה). וכשם שלגופו של אדם עולה ומודך
ע"י עסק התורה והמנוחה. כך העולמות טולם אשר
הן המה שיעור קומת אדם כמש"ל פ"ו הם מזדככי

ומתטהרי ומתעלי. והאדם הישר העובד אמיתי
לא יפנה דעתו ומחשבתו צמת עבודתו לו ית"ש.
אפי' כדי לעלות ולטהר גופו ונפשו. אלא שיעלה
טוהר מחשבתו וכוונתו ופנה למעל' לחיקון וטהר

העולמות הקדושי'. חו היתה גם כל ענין עבודתם
של האבות וכל הצדיקים הראשונים. שקיימו את
התורה קודם נתינתה. כמו שדר"ז על ע"פ מן
הבהמה הטורה כו' ואמרו מאן שלמד נח

תורה. ואמרו (יומא ל"ב) קיי' א"א את כל התור'
(וכ"א צ"ר פ"ב וצמדבר רבה פי"ד. ונתנחומא
בהרוב מדורש תהלים מזמור א'). לא שהיו מזויים

ועושים כך מזד הדין. דא"כ לא היו מעמידים
ח"ו על דעתם והשגתם אף שהשיגו שלפי ענין שרש
נשמת' ההכרח להם לעבור ולשגי' אף מקצת מאח'

מכל מצותה'. ולא היה יעקב אבינו נושא ב'
אחיית ולא היה עמרם נושא דודתו ח"ו. רק
מזד השגתם צטהר שכלם התקונים הנוראים
הנעשים בכל מצוה בהעולמות ובחיות העליוני'

והחחונים. והפנמים הגדולים והחורבן והריסה
ח"ו שיגרמו בהם אס לא יקיימום. וכן נח
הקריב

וחטא אשר חטא נחתי' בחי' ה' ששם י"ה נחתי' ה'.
מאלו הג' והיו כלה היו. והכונה שורש הכ"ח נש' א'
אדם. שהם כלבמותיו של העונה. וכלבמותיו

זה כל עיק' ענין החשבה של השם י"ה היינו כל
האמיתית כנ"ל. לכן מוחליו מלאויו. וזכו י"ה א"שם
לו על כל עונותיו: י"ה דבא מצדך וכו'
ועיין חוספת זכרות ג' ע"א ד"ה וענין וכו':

וזוה ג"כ ענין מאמרו ז"ל (ע"ז ח' א') שור
שהקריב אדח"ר קרבותיו קודמות לפרסותיו
היו. שכיון בהקרבתו לתקן אשר עיות. לזנות

הגהרסות. לקרב אשר הרחיק וליחד אשר הפריד.
והעלה טוהר קדושה מחשבתו וכוונתו. להאזיל
תחילה שפעת אור וקדושה על הבחי' ומדרגות
העליונות שבו רמיון הקרנים. הם שרש נשמתו

וגשמתו. ומשם המשיך אח"ז על רוחו ונפשו. לטהר
כל אבריו מראשו ועד רגליו. ע"ד וכו' עקב תשמעון
וכו' מצות שאד' דש צעקביו. והוא הפרסות של נפש
הבהמי'. ח"ש (צדקה ויקרא

פ"ב וקהלת ז') שתפוח ח"ש דוד המעי"ה.
עקבו היה מכה וכו' (*): תורת ה' ממניני'
משיבת נפש. שעי' עסק האדם בחרות הויה חנוימה אללו
כדלוי. היא משיבת נפש האדם לשורשה בשלימותה, וקיים

שם גם בעצדן מהר צהבששורם עקב רב. וזכור מלשון הידיו
וכו'. היינו שעי' ששמך כל המלות המכוונים עד כל אברי
האדם כולך נפשו וגופו. עד שגם צעקבו היה זוכר וזכר
רב. כענין תפוח עקבו של אדח"ר היה מכה וכו'.

ופמימות הענין גם צדך נזהר וכו' עקב רב. כי תכלית
עלייתה של מלת דוד המעי"ה צרשה שרשה העליון. הוא
צדל"א. שהוא מלי' דלדס קדמאה. שורש נשמת אדם

הראשון. וכענין הכתוב (ד"ה א' י"ז) מי אהי ה' כו' כי
הציחתי עד הלם (ואין הלם אלא מלכות) ותקנן זמיה
צנינין חלקים ותדבר על ציה צדך למרחוק ורחייתי
כתור האדם המעלה ה' חלקים (ובשמואל ז' א') כו' וזאת

תורת האדם). ותור הוא גילויין דלדני. והמשכיל יצן.
ולכן השאיר אדח"ר לדוד צנעים שנותיו האמנויים.
ז"ח דמיל דח"ק. ורחוי היה למיות עוד ל' שנה. להשלים
גזר דילה. כענין נאם הגבר הקס ע"ל (שמואל ז' כ"ג)
הוא ג"כ שורש נשמת משיח שכתוב עליו (ישעיה כ"ב)
יבום ונשא ונבנה מחד. ודכשו ז"ל ע"ז מאצדסם ומנשה
ומלד"הר (כ"ל אחר המסא'). וזכו נאם הגבר הקס על
משיח חלקי יעקב. שאז תחגל ותמעלה כבוד מלכותו
ית' צמקום שרשה הראשון:

מפרטי המעשה לעשותה במגרעת אף דקדוק אחד מד"ס. או לשנות זמנה ח"ו. ולזה סיימה התורה ולא קם נביא כמשה. וכמו שלמדו ז"ל אלה המצוות שאין נביא ראשי לחדש דבר מעתה וכמו שסמכה התורה (דברים י"ג) את כל הדבר אשר אנכי מצוה בו לא תוסף עליו ולא חגרע ממנו וגו'. שגם כי יקום בקרבך נביא וגו' ר"ל להוסיף או לגרוע ח"ו. לא תשמע אל דברי הנביא הוא. אחרי ה' אלקיכם תלכו וכו'. והרי חזקיהו המלך שראה צדוק דנפקין מיני' בנין דלא מעלי. ולכן לא נביא אחתא (ברכות י" ע"א) וכוונתו לש"ש שלא להרבות רשעי עולם. עכ"ז בא אליו ישעיה בדבר ה' ואמר לו כי מת אתה וכו' ולא תחיה לעה"ב. משום דלא עסקת בפ"ו. ולא הועיל לו כל עוצה צדקותיו הנוראים להביאו לחיי עוה"ב שבצבילא שסבר להפטר ממוצה ח' מתורת משה. אף שכן ראה בהשגת רוח קדשו דיפקין מיני' בנין דלא מעלי. וגם שהיה בשבאל העשה. כי טעמי מצות עד תכליתם לא נתגלו עדיין לשום אדם בעולם אף למשרע"ה. רק לאדה"ר קודם החטא והוא היין המשוחרר בעגביו מנשמת ימ"ב. והאור ששימש ביום ראשון שהיה אדה"ר צופה ומביט בו מוסוף העולם וכו'. כי התוה"ק האולה מלמעלה ראש מעל כל ההשגות. ואיך אפשר שיהא הדבר מוסר להשגת האדם לשנות מהלכתם וסדר זמנם עפ"י רוחצ דעתו והשגתו. וכמו שהשיבו ישעיה לחזקיה בדי כבשי דרחמנא למה לך מאי דמפקדת אנבי לך למעצד ומאי דניח קמי קב"ה לעבד :

ועדיין כשהיתה נצואה בישראל. היה נביא ראשי לחדש דבר להוראת שעה לנד. ואף גם לעבור על אחת ממצוות ה'. כגון אליהו צהר הכרמלובינא. אומנם זה עצמו הוא מאשר נטווינו בחזרת משה אליו תשמעון (דברים י"ח) שהוא

הקריב דוקא מן הכהמה הטורה כי ראה והשיג הכח והשרש העליון של כל צהמה וחיה. אחיה מהם כח שורשו מנר הקדושה והקרינה. ואיזה מהם כח נפשם מגד העומאה והס"א ולא נחר צה להקרינה לפניו ית' כי לא ירנה. וזהו ויתהלך חנוך את האלקים. את האלקים התהלך נח. האלקים אשר התהלכו אבותי לפניו. שפי' אלקים בעל הכחות כולם. היינו שהשיגו ענייני הכחות העליונים ותחתונים וחקות שמים וארץ ומשטרים. וסדרי הנהגתם והתקשרותם והרכבתם ע"י כל ענייני מעשי האדם. וע"פ סדר וענין זה היה כל ח' מהם מתהלך ומתנהג בכל ענינו. כפי שראה והשיג התקוני העליוני לפי שורש נשמתו: לכן כשהשיג יעקב אבינו ע"ה. שלפי שורש נשמתו יגרום תקונים גדולים בכחות ועולמות העליונים אם ישא השתי אחיות אלו רחל ולאה. והמה יבנו שתיכן את בית ישראל. יגע כמה יגיעות ועבודות להשיגם שינשאו לו. וכן הענין בעמרים שנשא יוכבד דודתו שינאו ממנה משה אהרן ומרים :

וזה ג"כ ח' מהטעמים שלא ניהנה התורה לנח והאבות הקדושים. שאם היתה ניתנת להם לא היה יעקב ראשי לישא צ' אחיות. ולא עמרים דודתו. אף אם היו משיגים שכן רחוי להם לפי שרש נשמתם. ובאמת זה היה כל בניית בית ישראל עם סגולה. ותיקון כל העולמות עליוני ותחתונים. כענין מאמרים ז"ל ואל"ת קין נשא אחוהו. עולם חסד יבנה :

פרק כב ובשבא משה והורידה לארץ לא בשמים היא. ולכל יתחכם האדם הגדול שהשגתו מרובה. לומר אנכי הרואה סוד וטעמי המצות בכחות ועולמות העליונים שראוי לי לפי שורש נשומתי או למי ויני לפי שורשו לעבור ח"ו על אחיה מוצה. או לדחות שום פרט

שער א

כל דכו. וכשיקיימם איש ישראל כראוי. אף אם לא יזיך וגם לא ידע כלל טעמי המצות וסודות כוונתם. עכ"ז נחקיימו המצות ויתחוקטו על ידיהם העולמות ויתרצה בהם קדושה ואזר בכל מצוה לפי שעתה ומקורה וענינה. ויוזן עז לאלקים ית"ש. שכן קבע הבורא ית"ש טעמים של העולמות שיחנהגו ע"י מעשי האדם. וכל מצוה היא העולה ממעשה לפעול פעולתה המיוחד לה :

ובי שזיכה ית"ש. להשיג נסתרות תוה"ק אשר השאירו לנו ברכה קדושי עליוזין חכמי התלמוד כגון רשב"י וחזיריו ותלמידיו ושותפין מימיו בדורו האחרונים כמו הרב הקדוש איש חלקים גורא האר"ז. אשר האירו עינינו בקצת טעמי וכונות המצות. הוא רק כדי שיזכור כל א' לפי שכלו והשגתו. עד היקן מגיעים כל פרטי מעשיו וחזריו ומחשבותיו וכל עניניו בהעולמות והכחות עליוזי ותחתונים. ויתפעל ויתעורר מזה. לעשות ולקיי" כל מצוה וכל עניני עבודתו לבוראו ית"ש. בתכלית הדקדוק ובאימה ויראה ואהבה עזומה ובקדושה וטהרת הלב. ועי"ז יגרום תקונים יותר גדולים בהעולמות. מאם היה מקיים המצוה בלא קדושה וטהרת הכוונה. אמנם העיקר בכל המצות לעיכובא. הוא פרטי המעשה שבהם :

זיווי והזהרה לשמוע אל דברי הנביא גם כשיחנהא בשמו יחז' לעבור על אחת מצוה בשעה הצריכה לכך כמו שדר"ז' לבד מעי"ז. אבל לא חלילה לחדש דבר לקובעו לדורות. שהרי אסתר שהיתה אחת משבע נביאות (מגילה י"ד א') עכ"ז נשאלה לחכמים כתבוני לדורות. השיבוה הלא כתבתי לך שלשים. עד שמאלו לה אחי"כ סוף מן המקרא (שם ז' א'). וכן כ"ח דהיי שמשאלו להם ג"כ סוף מהמקרא. ועיין במדרש שהביאו הרמב"ן ז"ל בפרשה בהעלחך משם רבינו נסים גאון ז"ל : ומצות שנעונו פסקה נגוזה מ"שאל. אף אם יתחספו כל חכמי ישראל אשר נמסר להם מעשה בראשית ומעשה מרכבה. ויעמיקו השגתם וטוהר שכלם. לשנות אף איזה פרט מאיזה מצוה. או להקדים ולאחר זמנה ח"ו. לא נאזה ולא נשמע אליהם. ואף בנ"ק אמרו (ב"נו נ"ט ב') לא נשמעם היא. ועדיין בימי חכמי התלמוד. היו רשאים לחדש מצוה דרבנן כשמאלו סוף מהתורה. כגון כ"ח וכיוצא. כנ"ל. וכן לגזור גזירות כמו י"ח דבר וכיוצא. וכאשר נחתם התלמוד הקדוש. אנו אין לנו אלא לשמור ולעשות ככל הכתוב בתוה"ק שבכתב ובע"פ ככל משפטם וחקותם ובזמנם ופרטיה ודקדוקיהם בלי נטות מהם נטיה

ג"ה דר"ש ספרא המחלפת ענין הלל וכו'. עד דף ס' ע"א שמשיים ותן לפנס וימכס עוד. כולה מהכנ מוהרי"ן כ"י בן גאון המספר ז"ל :

סליק שער א